

HANDELSGØDNING TIL VÅRBYG

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den bedste gødningseffekt fås ved placering af handelsgødning ved såning, mens den dårligste effekt fås af udbringning på jordoverfladen efter såning.

Ved udbringning af gødning til vårsæd kan vælges forskellige teknikker og tidspunkter. I tabellen er mulighederne listet efter deres effekt:

Placering ved såning	Placering 5 cm ved siden af og 5 cm under kernen giver en sikker gødningseffekt hvert år. Normalt opnås et merudbytte på 1 til 3 hkg i forhold til nedharvning før såning. Både fast og flydende gødning kan placeres med lige god effekt. Merprisen for gødningsplacering er for maskinstationer ca. 100 kr. pr. ha og derfor rentabel.
Nedfældning af ammoniak	Gødningen nedfældes til 6-8 cm's dybde før eller i forbindelse med såning. Dette er næsten lige så godt som placering. Specielt på grovsandet jord har flydende ammoniak den fordel, at udvaskningen i nedbørsrige forår er mindre end fra nitratholdige gødninger.
Blanding af gødning og udsæd	Den almindelige såkasse på såmaskinen kan anvendes til en blanding af gødning og udsæd. Metoden er i praksis lige så god som placering. Se en uddybning af metoden nedenfor.
Nedharvning før såning	Metoden er generelt dårligere end placering, men bedre end udspredning uden nedharvning efter såning.
Udspredning efter såning	Den dårligste af de skitserede løsninger, da gødningen ikke bliver indblandet i jorden.

Ved placering af gødning ved såning eller ved flydende ammoniak fås desuden mindre manganmangel og generelt en lettere ukrudtsbekæmpelse.

BLANDING AF GØDNING OG UDSÆD

Har man ikke placeringsudstyr på såmaskinen, kan man blande en vis mængde gødning i udsæden og opnå næsten samme effekt som ved traditionel placering. Blandingsforholdet kan afpasses, så den korrekte mængde udsæd og kvælstof udbringes, men i praksis kan der ofte maksimalt iblandes en gødningsmængde, så korn og gødning blandes i forholdet 1:1. Det rummer imidlertid altid en risiko for spiringsskader. Ud fra de erfaringer og forsøg, der er gjort med samsåning af korn og gødning, er det forsvarligt at anvende op til 60 kg kvælstof pr. ha i en ammoniumnitratbaseret gødning eller svovlsur ammoniak. Derimod må urea aldrig anvendes til samsåning med korn, fordi urea især under tørre forhold udskiller ammoniak, som kan svide de spirende rødder. Fosfor kan tilføres som mono-, di- eller triplefosfat som samsåning med korn op til en fosformængde på 20-25 kg pr. ha. Ren kaliumgødning bør ikke anvendes til samsåning på grund af risiko for saltskade, men en mængde kalium, som følger med i NPK-gødning, ser ikke ud til at forårsage skader.

Se uddybende forklaring om [samsåning af gødning og korn](#).

GØDNINGSTYPEN

Ca. hvert femte år er nedbørsmængderne om foråret efter gødningsudbringning så store, at der kan ske en udvaskning af gødning fra rodzonen. Risikoen er størst på sandjord, og hvis der anvendes nitratholdig gødning. Udvasning kan ske i korn, men risikoen er større for rækkesåede afgrøder som roer og majs, fordi fordampningen af vand er mindre i forsommeren, og derfor løber vandet i stedet ud under rodzonen. For at minimere risikoen kan gøres følgende:

- Anvend flydende ammoniak, hvor gødningen er på ammoniumform og kun omsættes langsomt til nitrat, hvorfor udvaskningsrisikoen er mindst.
- Anvend flydende gødning (placeret) med en så lille andel nitrat som muligt.
- Anvend delt gødskning.

En amidholdig gødningstype som urea kan godt anvendes uden risiko for kvælstoftab ved ammoniakfordampning. Forudsætningen er, at den placeres, nedharves eller på anden måde nedbringes i jorden straks efter udbringning. Urea må dog aldrig blandes sammen med udsæden!

DELT GØDSKNING

På JB1 og 3 kan der i nedbørsrige forår ske en udvaskning af kvælstof fra rodzonen efter udspreddning af gødningen. Det gælder især, hvis hele eller dele af gødningen er nitrat. På vandede arealer bør gødningstilførslen deles, så der kun tildeles op til 60 kg kvælstof pr. ha før såning. Resten kan udspreddes i slutningen af maj. Alternativt kan hele mængden udbringes i

flydende ammoniak eller i en placeret DanGødning eller anden ammonium- eller amidbaseret gødning. På lerjord anbefales generelt at tildele hele kvælstofmængden på én gang, da udvaskningsrisikoen her er beskeden.

En delt gødskning, hvor f.eks. 40 kg N udbringes i st. 30-32 (strækingsstadiet), vil øge proteinindholdet i kernerne en smule, uden at det går ud over kerneudbyttet.

Læs også Dyrkningsvejledningen [Udbringning af handelsgødning](#)